

Mogelijkheden en onmogelijkheden van (kennis)valorisatie (av)

Dr mr A.A.Th.A. (Ard) Cools, (kennis)valorisatie expert
februari 2013

Inleiding

(Kennis)valorisatie is strikt genomen niets anders dan “het proces van de vertaling van kennis in verkoopbare producten, processen en diensten, waarbij gedurende dat proces commerciële waarde wordt toegevoegd aan die kennis”¹. Valorisatie heeft dus een commercieel oogmerk. Het belang ervan voor de Nederlandse kenniseconomie is zeer groot en kan nauwelijks worden overschat. Dat is de reden waarom er, met name sinds het begin van deze eeuw, vooral ook vanuit de politiek veel belangstelling is ontstaan voor dit onderwerp. Valorisatie staat inmiddels prominent op de politieke agenda. De roep om meer aandacht te geven aan valorisatie is luid en duidelijk geweest en heeft in de loop van de tijd ook steeds meer weerklink gevonden bij bestuurders en beleidsmakers van universiteiten, onderzoeksorganisaties en onderzoeks-subsidieverleners. Zij zijn zich in toenemende mate bewust geworden van het belang van valorisatie, met als positief gevolg dat er nu binnen al die organisaties en instellingen tijd en energie wordt besteed aan en middelen beschikbaar worden gemaakt voor valorisatie, waaronder begrepen de bescherming van kennis door middel van octrooiering en het leveren van proof of concept.

De mogelijkheden om kennis te valoriseren zijn niet onbegrensd. Het is een gegeven dat bij lange na niet alle kennis zich leent voor valorisatie. Alleen kennis die in commercieel opzicht veelbelovend is kan ervoor in aanmerking worden genomen. Dergelijke kennis wordt in hoofdzaak ontwikkeld binnen de β -wetenschappen. Naar hun aard leveren α - en γ -wetenschappen in verhouding veel minder “valoriseerbare” kennis op. Dit zegt overigens niets over het belang en de (maatschappelijke) betekenis die niet-valoriseerbare kennis kan hebben. Niet-valoriseerbare kennis kan zeer interessant en ook buitengewoon nuttig zijn en dat geldt zowel voor niet-valoriseerbare kennis die wordt ontwikkeld binnen de α - en γ -wetenschappen als voor niet-valoriseerbare kennis die voortkomt uit de β -wetenschappen.

Een jaar of acht jaar geleden is om politieke redenen, naast en in aanvulling op het oorspronkelijke begrip “valorisatie”, het nieuwe begrip “maatschappelijke valorisatie” gelanceerd.² Valorisatie in zijn oorspronkelijke betekenis wordt sindsdien meestal aangeduid als “economische valorisatie”.

1 Dr. mr. A.A.Th.A. Cools, Zin en betekenis van (kennis)valorisatie belicht en toegelicht. (www.ardcools.nl)

2 Brief van mevrouw Maria van der Hoeven, toenmalig minister van OCW, aan de voorzitters van de Colleges van Bestuur van de Nederlandse universiteiten, 27 januari 2005

Maatschappelijke valorisatie kan worden gedefinieerd als “het benutten van kennis zonder specifiek commercieel oogmerk, waarbij die kennis door het benutten ervan maatschappelijke betekenis krijgt”. Daarvan is bijvoorbeeld sprake als kennis wordt gebruikt voor onderwijsdoeleinden of voor een publicatie in een wetenschappelijk tijdschrift of voor een artikel in een krant. Maatschappelijke valorisatie is niet of nauwelijks en hooguit indirect van betekenis voor de Nederlandse kenniseconomie. In ieder geval wordt bij maatschappelijke valorisatie van kennis geen commerciële waarde aan die kennis toegevoegd.

Als bepaalde door een universiteit of onderzoeksinstelling ontwikkelde kennis voor geen enkel doel wordt gebruikt, behalve eventueel voor het uitvoeren van verder wetenschappelijk onderzoek, dan is duidelijk dat er geen sprake is van valorisatie, noch van economische valorisatie, noch van maatschappelijke valorisatie. Dat betekent niet dat die kennis geen waarde heeft. Alle kennis heeft altijd een zekere intrinsieke waarde, ook als die kennis niet wordt gevaloriseerd of kan worden gevaloriseerd. Door economische, maar ook door maatschappelijke valorisatie kan kennis, in meerdere of mindere mate, meerwaarde krijgen.

Indien maatschappelijke valorisatie wordt gedefinieerd zoals hierboven aangegeven, dan kan de facto alle kennis, dus niet alleen kennis die in commercieel opzicht veelbelovend is, als valoriseerbaar worden aangemerkt. Direct gevolg hiervan is dat ook alle kennis die voortkomt uit de α - en γ -wetenschappen als (maatschappelijk) valoriseerbaar kan worden aangemerkt en dat was de achterliggende bedoeling van de introductie van het begrip maatschappelijke valorisatie vanuit de politiek.²

Door de introductie van het begrip maatschappelijke valorisatie heeft het woord valorisatie twee totaal verschillende betekenissen gekregen. Het kan worden gebruikt in de oorspronkelijke zin van economische valorisatie en daarnaast kan het worden gebruikt in de zin van het benutten van kennis zonder specifiek commercieel oogmerk, dat wil zeggen maatschappelijke valorisatie.

Verwarrend genoeg wordt het woord valorisatie ook wel gebruikt in de overkoepelende zin van economische en maatschappelijke valorisatie. Dit is bijvoorbeeld het geval in de definitie van valorisatie van de Projectgroep valorisatie van Marco Waas³. Die definitie luidt: “Kennisvalorisatie is het proces van waarde creatie uit kennis, door kennis geschikt en/of beschikbaar te maken voor economische en/of maatschappelijke benutting en te vertalen in concurrerende producten, diensten, processen en nieuwe bedrijvigheid.”

De begrippen economische valorisatie en maatschappelijke valorisatie zijn in deze definitie min of meer door elkaar gehusseld en als het ware bij elkaar opgeteld, met de bedoeling om op die manier één “geïntegreerd” begrip van economische en maatschappelijke valorisatie te construeren.

3 Van voornemens naar voorsprong: Kennis moet circuleren, Projectgroep valorisatie van Marco Waas, ingesteld door het Innovatieplatform en de interdepartementale programmadirectie Kennis, mei 2009

De begrippen economische valorisatie en maatschappelijke valorisatie kunnen echter onmogelijk op een rationele en bevattelijke manier worden samengevoegd in één overkoepelende definitie. Er zijn immers nauwelijks overeenkomsten tussen economische en maatschappelijke valorisatie, maar wel veel essentiële en onoverbrugbare verschillen. Met name daar wringt dan ook de schoen in de genoemde definitie van de Projectgroep valorisatie. Daar komt nog bij dat het openbaar maken van kennis, en dus maatschappelijke valorisatie, economische valorisatie van diezelfde kennis voor goed en volledig onmogelijk kan maken¹.

Dit betekent dat onderzoekers, wanneer een keuze mogelijk is, in eerste instantie bewust zouden moeten kiezen voor economische valorisatie van nieuwe kennis, om zodoende geen economische valorisatiekansen te verspelen. Maatschappelijke valorisatie van dezelfde kennis kan daarna eventueel altijd nog wel aan bod komen.

In weerwil hiervan, maar wel geheel in lijn met de hierboven genoemde definitie van valorisatie van de Projectgroep valorisatie, heeft hier en daar ten onrechte het idee postgevat dat het niet uitmaakt of je als onderzoeker kiest voor economische of voor maatschappelijke valorisatie van de door jou ontwikkelde kennis: het doet er niet toe wat je met die kennis doet, als je er maar iets mee doet, ook al is dat alleen maar het openbaar maken ervan. Op deze interpretatie van het begrip valorisatie is bijvoorbeeld de volgende uitspraak gebaseerd: “Alles waarmee je waarde geeft aan je onderzoek is al valorisatie. Dit kan een optreden in De Wereld Draait Door zijn of een praatje op een middelbare school. Maar ook een publicatie in een wetenschappelijk tijdschrift is in feite al een openbaarmaking en dus valorisatie”⁴. Ja, maar dan wel alleen maatschappelijke valorisatie en daardoor kunnen dus economische valorisatiekansen verloren gaan. Overigens wordt in dit citaat ook ten onrechte de indruk gewekt dat niet alleen kennis kan worden gevaloriseerd, maar ook onderzoek.

Het verzinnen van nieuwe interpretaties van het begrip valorisatie neemt soms nog meer extreme vormen aan, zoals in de uitspraak dat valorisatie in optima forma is “als je met je wetenschappelijk onderzoek in de Donald Duck komt te staan”⁵ of dat valorisatie “het niet verloren laten gaan van talent”⁶ is of “dat valorisatie geen activiteit is, maar een hartsgesteldheid”⁷. Dergelijke uitspraken kunnen worden beschouwd als een minder positief uitvloeisel van de sterk toegenomen aandacht voor valorisatie en van het daarmee verband houdende feit dat zich de afgelopen jaren, naast experts, ook steeds meer leken op het gebied van valorisatie op het onderwerp hebben gestort en daarover, zonder al te veel kennis van zaken, nieuwe, maar weinig doorwrochte ideeën en opvattingen zijn gaan uitdragen.

Het een en het ander heeft tot gevolg gehad dat het van oorsprong volkomen duidelijke en volstrekt ondubbelzinnige, en voor de Nederlandse kenniseconomie uiterst belangrijke begrip valorisatie de afgelopen jaren meer en meer vertroebeld is geraakt. Tegelijkertijd ervaren onderzoekers nu steeds meer druk om zoveel mogelijk van de door hen gegenereerde kennis te valoriseren⁸. Maar juist door de vertroebeling van het begrip valorisatie, is het voor onderzoekers volstrekt onduidelijk geworden wat er nu op dit gebied precies van hen wordt verwacht.

4 Mr. drs. J. Staman, Rathenau Instituut, tijdens de Valorisatieparade van 1 november 2011

5 Prof. dr. F.G.H. Berkhout, Nieuwsberichten Rathenau Instituut, 3 november 2011

6 Prof. dr. W. Koops, geïnterviewd door Gwenda Knobel, Utrechts universiteitsblad DUB, 9 juni 2012

7 Dr. E.W.W. Bruins, STW, op twitter, 11 april 2012

8 Prof. dr. F. A.J. Verstraten, Utrechts universiteitsblad, 31 oktober 2011

Mede hierdoor begint de roep om meer valorisatie steeds meer weerstand op te roepen in de onderzoekswereld. Volgens Vincent Icke, hoogleraar theoretische sterrenkunde en bijzonder hoogleraar kosmologie, is valorisatie “het laten zien hoe anderen nog rijker kunnen worden van wat wij doen”⁹. “Valorisatie is nu veel te bepalend” meent hoogleraar gecondenseerde materie Alfons van Blaaderen¹⁰. “Wij zijn te ver gegaan met valorisatie” verzucht emeritus hoogleraar klinische biochemie, kankeronderzoeker en columnist Piet Borst¹¹.

Als al deze uitingen van wrevel en wanhoop iets duidelijk maken, dan is het wel dat er met de grootst mogelijke spoed een einde zou moeten worden gemaakt aan alle verwarring en alle misvattingen, die de afgelopen jaren met betrekking tot het begrip valorisatie zijn veroorzaakt.

Aan de hand van enkele simpele vragen en antwoorden wordt daarom hieronder een poging ondernomen om de nodige helderheid te verschaffen over het doel van economische en van maatschappelijke valorisatie en over de mogelijkheden en onmogelijkheden ervan.

Wat is het doel van economische valorisatie en wat is het doel van maatschappelijke valorisatie?

Het doel van economische valorisatie is: voorkomen dat kennis die in commercieel opzicht veelbelovend is, ongebruikt op de plank blijft liggen, en bewerkstelligen dat die kennis wordt vertaald in verkoopbare producten, processen en diensten waardoor effectief kan worden bijgedragen aan versterking van de economie en bevordering van de werkgelegenheid in Nederland.

Het doel van maatschappelijke valorisatie is: geven van maatschappelijke betekenis aan kennis, door het benutten van die kennis zonder specifiek commercieel oogmerk.

Maakt het niet uit of kennis economisch of maatschappelijk wordt gevaloriseerd?

Als kennis zich leent voor economische valorisatie, kan met die kennis een bijdrage worden geleverd aan versterking van de economie en bevordering van de werkgelegenheid in Nederland. Dat kan niet met kennis die zich alleen leent voor maatschappelijke valorisatie. Omdat bovendien het openbaar maken van kennis, en dus maatschappelijke valorisatie van kennis, economische valorisatie van diezelfde kennis voor goed en volledig onmogelijk kan maken, verdient het aanbeveling altijd te exploreren of bepaalde kennis economisch valoriseerbaar is alvorens over te gaan tot openbaarmaking ervan en dus tot maatschappelijke valorisatie. Als er een keuze mogelijk is, behoort altijd prioriteit te worden gegeven aan economische valorisatie.

Als economische valorisatie niet mogelijk is of de betreffende kennis is al beschermd in het kader van economische valorisatie, dan kan eventueel maatschappelijke valorisatie van die kennis in aanmerking worden genomen.

9 Prof. dr. V. Icke, Socrateslezing 2010

10 Prof. dr. A. van Blaaderen, Utrechts universiteitsblad DUB, 22 november 2011

11 Prof. dr. P. Borst, Delfts Universiteitsblad Delta, 24 mei 2012

Waar toe leidt economische valorisatie in de praktijk en waar toe maatschappelijke valorisatie?

Als bepaalde kennis, die in commercieel opzicht veelbelovend is, economisch valoriseerbaar lijkt te zijn, staat daarmee nog bij lange na niet vast dat die kennis uiteindelijk ook daadwerkelijk succesvol kan worden vertaald in een verkoopbaar product, proces of dienst. Of het proces van economische valorisatie van bepaalde kennis een succes wordt, is afhankelijk van talloze onzekere factoren. Omdat economische valorisatie meestal het doen van aanzienlijke investeringen nodig maakt, betekent economisch valoriseren dus ook financieel risico nemen.

Als het financiële risico goed is ingeschat en het proces van economische valorisatie adequaat wordt uitgevoerd en als ook voor het overige alles meezit, dan kan economische valorisatie uiteindelijk leiden tot een verkoopbaar product, proces of dienst.

Bij maatschappelijke valorisatie is dit allemaal niet aan de orde. Iedere vorm van openbaarmaking van kennis kan worden beschouwd als maatschappelijke valorisatie, of dit nu openbaarmaking is voor onderwijsdoeleinden of voor een publicatie in een wetenschappelijk tijdschrift of voor een artikel in een krant of voor de ontwikkeling van een nieuwe geneeswijze, of welke andere toepassing zonder specifiek commercieel oogmerk dan ook. Maatschappelijke valorisatie draagt niet of nauwelijks bij aan versterking van de economie en bevordering van de werkgelegenheid in Nederland, maar is wel veel eenvoudiger te realiseren dan economische valorisatie en er zijn geen financiële risico's aan verbonden.

Moeten onderzoekers met het oog op de wenselijkheid van het realiseren van meer economische valorisatie extra veel tijd daaraan besteden?

Evenals het uitvoeren van onderzoek en het geven van wetenschappelijk onderwijs is het economisch valoriseren van kennis een vak dat alleen adequaat kan worden uitgeoefend door professionals die daarvan verstand hebben, die daarvoor de juiste skills hebben en die daarmee de nodige ervaring hebben. Professionele valorisation officers, ook wel aangeduid als technology transfer officers, zijn weliswaar nog altijd betrekkelijk schaars in Nederland, maar zo langzamerhand wel bij vrijwel iedere universiteit en onderzoeksinstelling te vinden. Zij zijn binnen een universiteit of onderzoeksinstelling de aangewezen personen om kennis, die zich daarvoor leent, economisch te valoriseren.

De rol van onderzoekers in het proces van economische valorisatie kan en moet in principe beperkt blijven, niet alleen omdat professionele valorisation officers daarvoor beter geëquipeerd zijn, maar ook omdat het uitvoeren van goed en gedegen onderzoek zoveel tijd en aandacht van onderzoekers vraagt, dat er voor hen doorgaans niet genoeg tijd overblijft om ook nog op een adequate manier kennis economisch te valoriseren.

Wel is van essentieel belang dat een onderzoeker tijdig, vóór het publiceren van nieuwe en mogelijk in commercieel opzicht veelbelovende kennis, een professionele valorisation officer inschakelt, die kan beoordelen of de betreffende kennis inderdaad perspectief biedt op succesvolle economische valorisatie. Verder hoeft een onderzoeker eigenlijk niet veel tijd kwijt te zijn aan de economische valorisatie van de door hem/haar ontwikkelde nieuwe kennis.

Onderzoekers die wel de tijd en de ambitie hebben om hun eigen onderzoeksresultaten economisch te valoriseren moeten daarvoor natuurlijk zoveel mogelijk in de gelegenheid worden gesteld. Wanneer dergelijke onderzoekers een eigen start-up willen oprichten, waaraan vanuit de universiteit of onderzoeksinstelling de nieuwe kennis/technologie kan worden overgedragen, dan behoren daarbij wel altijd de benodigde maatregelen ter voorkoming van oneerlijke mededinging te worden genomen. Dat aspect is van belang als er al bedrijven bestaan die geïnteresseerd zijn in de betreffende kennis/technologie. Ook behoren er bij overdracht van kennis/technologie aan een nieuw op te richten start-up altijd de benodigde maatregelen ter voorkoming van belangenverstremgeling bij oprichters/bestuurders/onderzoekers, en de schijn ervan, te worden getroffen.

Het overdragen van kennis/technologie aan een start-up is, evenals het overdragen van kennis/technologie aan een bestaand bedrijf, één van de stappen in het valorisatieproces van die kennis. Het oprichten van een start-up als zodanig kan strikt genomen niet worden opgevat als (kennis)valorisatie. Wel kunnen door het oprichten van een start-up mogelijkheden voor technology transfer, en dus voor (kennis)valorisatie, worden gecreëerd.

Ook samenwerkingen tussen universiteiten en/of onderzoeksinstellingen en bedrijven, al dan niet in de vorm van direct of indirect door de overheid gesubsidieerde publiek-private samenwerkingen, kunnen als zodanig niet worden opgevat als (kennis)valorisatie (processen). Wel kunnen dergelijke samenwerkingen, mits op de juiste wijze vorm en inhoud gegeven, valorisatie (processen) faciliteren.

Is het wenselijk dat er meer aandacht wordt besteed aan maatschappelijke valorisatie van kennis?

Zoals gezegd kan van maatschappelijke valorisatie worden gesproken wanneer kennis wordt benut voor onderwijsdoeleinden of voor een publicatie in een wetenschappelijk tijdschrift of voor een artikel in een krant of voor de ontwikkeling van een nieuwe geneeswijze, of welke andere toepassing zonder specifiek commercieel oogmerk dan ook. Het belang van al deze verschillende vormen van maatschappelijke valorisatie staat niet ter discussie. Er wordt dan ook in Nederland terecht al veel aandacht besteed aan maatschappelijke valorisatie. Dat is alleen maar toe te juichen en daartegen bestaat ook geen bezwaar, tenzij de openbaarmaking van de betreffende kennis en dus de maatschappelijke valorisatie ervan ten koste gaat van economische valorisatiekansen.

Maatschappelijke valorisatie is een taak voor uitsluitend de betrokken onderzoekers zelf.

Moet er met het oog op de wenselijkheid van het realiseren van meer economische valorisatie minder aan fundamenteel onderzoek worden gedaan en meer worden ingezet op industrieel onderzoek, experimentele ontwikkeling en toegepast onderzoek?

Resultaten van onafhankelijk en gedegen onderzoek zijn per definitie niet te voorspellen. Belangwekkende uitvindingen worden meestal toevallig gedaan en berusten dus op serendipiteit. Dit betekent dat fundamenteel onderzoek even goed als industrieel onderzoek, experimentele ontwikkeling of toegepast onderzoek kan leiden tot uitvindingen en andere economisch valoriseerbare kennis.

Belangrijker voor het realiseren van meer economische valorisatie dan de aard van het onderzoek dat wordt uitgevoerd is dat onderzoekers alert zijn op economische valorisatiekansen. Daarom zouden onderzoekers meer bewust moeten worden gemaakt van het belang van economische valorisatie en de kansen die dat biedt voor de Nederlandse kenniseconomie. Die zogenaamde “awareness” zou ertoe moeten leiden dat kansen op economische valorisatie niet worden verspeeld door voortijdige maatschappelijke valorisatie.

De opdracht voor universiteiten en onderzoeksinstituten zou dus niet moeten zijn om meer onderzoek te doen dat resultaten oplevert die gevaloriseerd kunnen worden, maar om bij de uitvoering van welk type onderzoek dan ook, meer alert te zijn op economische valorisatiekansen en om die kansen te benutten, indien en zodra dat mogelijk is. Het is een misvatting dat de roep om meer economische valorisatie noodzakelijkerwijze de vrijheid van (keuze van) onderzoek inperkt of beperkt.

Is het zinvol om aan het subsidiëren van onderzoeksvorstellen de voorwaarde te verbinden dat de subsidie-aanvrager vooraf, bij het indienen van de subsidie-aanvraag, een zogenaamd valorisatie plan voorlegt waaruit blijkt hoe de subsidie-aanvrager denkt de eventuele resultaten uit het te subsidiëren onderzoek economisch te gaan valoriseren.

Nee, dat is niet zinvol. Het is immers per definitie niet te voorspellen wat de resultaten van het onderzoek zullen zijn en dus ook niet of die resultaten economisch valoriseerbaar zullen zijn.

Is het zinvol om een valorisation officer bij een universiteit of onderzoeksinstituten af te rekenen op het resultaat van een proces van economische valorisatie?

Voor de stappen na de technology transfer stap kan niemand binnen een universiteit of onderzoeksinstituten verantwoordelijk worden gehouden. De verantwoordelijkheid voor die laatste stappen berust altijd en in ieder geval voor het grootste deel bij het bedrijf waaraan de kennis/technologie is overgedragen. Ook voor het eindresultaat van een proces van economische valorisatie kan daarom niemand binnen een universiteit of onderzoeksinstituten volledig verantwoordelijk worden gehouden. Het is dan ook niet zinvol om wie dan ook binnen een universiteit of onderzoeksinstituten te willen afrekenen op dat uiteindelijke resultaat.

Is het zinvol om een valorisation officer bij een universiteit of onderzoeksinstituten af te rekenen op een juiste uitvoering van een proces van economische valorisatie, althans van die stappen in dat proces die door een universiteit of onderzoeksinstituten kunnen worden gezet?

In beginsel behoort een valorisation officer verantwoordelijk te zijn en verantwoordelijkheid te nemen voor een juiste uitvoering van de stappen in een proces van economische valorisatie die door een universiteit of onderzoeksinstituten kunnen worden gezet, dus voor de technology transfer stap en de stappen die daaraan voorafgaan. Maar zelfs als al die stappen op de juiste manier worden uitgevoerd, kan het valorisatieproces door externe omstandigheden spaak lopen, dus zonder dat de betrokken valorisation officer daarop invloed heeft kunnen uitoefenen.

Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het mislukken van een octrooi aanvraag procedure, als een derde al eerder een soortgelijke aanvraag blijkt te hebben ingediend. Ook kan het voorkomen dat het leveren van proof of concept lastiger blijkt te zijn dan gedacht, waardoor geïnteresseerde bedrijven kunnen afhaken.

Kortom, er kan tijdens de verschillende stappen van een valorisatieproces van alles misgaan, zonder dat de betrokken valorisation officer daarop invloed kan uitoefenen. Een valorisation officer kan dan ook niet verantwoordelijk worden gehouden voor het resultaat van die individuele stappen, maar hooguit voor het maken van de juiste keuzes en beslissingen bij de uitvoering van iedere stap. Een juiste en volstrekt legitieme beslissing van een valorisation officer kan ook zijn om te stoppen met het proces wegens onvoldoende perspectief op een positief resultaat.

Als men dus toch een valorisation officer zou willen kunnen afrekenen op een juiste uitvoering van een proces van economische valorisatie, dan zou men bij de uitvoering van iedere stap in het proces moeten beoordelen of de betreffende valorisation officer onder de gegeven omstandigheden de meest optimale keuzes heeft gemaakt en beslissingen heeft genomen.

Dit leidt tevens tot de conclusie dat in ieder geval niet aan de hand van een aantal simpele prestatie indicatoren kan worden beoordeeld of een valorisation officer een bepaald valorisatieproces op adequate wijze heeft uitgevoerd.

Kunnen indicatoren worden gedefinieerd aan de hand waarvan de prestaties van een universiteit of onderzoeksinstelling op het gebied van economische valorisatie kunnen worden geëvalueerd.

Uit het bovenstaande blijkt dat dit niet mogelijk is. Bovendien leert de ervaring dat dergelijke indicatoren, als zij al zouden kunnen worden gedefinieerd, altijd aanleiding geven tot strategisch gedrag van degenen die daarop kunnen worden afgerekend, waardoor juist niet wordt bereikt wat de bedenkers van die indicatoren hadden willen bereiken.

Samenvatting

Alleen kennis die in commercieel opzicht veelbelovend is kan in aanmerking worden genomen voor economische valorisatie. Het doel van economische valorisatie is: voorkomen dat dergelijke kennis ongebruikt op de plank blijft liggen, en bewerkstelligen dat die kennis wordt vertaald in verkoopbare producten, processen en diensten waardoor effectief kan worden bijgedragen aan versterking van de economie en bevordering van de werkgelegenheid in Nederland.

De introductie van het begrip maatschappelijke valorisatie heeft ertoe geleid dat alle kennis als valoriseerbaar bestempeld kan worden. Het doel van maatschappelijke valorisatie is: geven van maatschappelijke betekenis aan kennis, door het benutten van die kennis zonder specifiek commercieel oogmerk.

Door de introductie van het begrip maatschappelijke valorisatie heeft het woord valorisatie twee totaal verschillende betekenissen gekregen: Economische en maatschappelijke valorisatie hebben niet alleen een totaal verschillend oogmerk, zij hebben ook betrekking op volstrekt onvergelykbare activiteiten en zij leiden bovendien tot volkomen verschillende resultaten. Omdat economische valorisatie van bepaalde kennis volledig en voor goed onmogelijk kan worden gemaakt door maatschappelijke valorisatie van die kennis, zou, als er een keuze mogelijk is, altijd prioriteit moeten worden gegeven aan economische valorisatie.

Economische valorisatie behoort tot het werkterrein van valorisation officers; maatschappelijke valorisatie is daarentegen een zaak voor de betrokken onderzoeker(s) zelf.

Belangrijker voor het realiseren van meer economische valorisatie dan de aard van het onderzoek dat wordt uitgevoerd is dat onderzoekers, bij de uitvoering van welk type onderzoek dan ook, alert zijn op economische valorisatiekansen.

Het is niet goed mogelijk en het lijkt ook niet erg zinvol om indicatoren voor economische valorisatie te definiëren aan de hand waarvan de prestaties van een universiteit of onderzoeksinstelling op het gebied van economische valorisatie kunnen worden geëvalueerd.